



**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIS-2111/10 S

Název kontrolované osoby: **Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola
Dolní Bousov, Školní 74**

Sídlo: **Školní 74, 294 04 Dolní Bousov**

IČO: **71009914**

Identifikátor: **600049141**

Právní forma: **příspěvková organizace**

Zastoupená: **Mgr. Miloslav Ječný**

Zřizovatel: **Město Dolní Bousov**

Místo inspekční činnosti: **Školní 74, Zahradní 534, 294 04 Dolní Bousov**

Termín inspekční činnosti: **18. – 20. říjen 2010**

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní a mateřskou školou podle § 174 odst. 2 písm. *b* zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon či ŠZ); zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. *c* ŠZ.

Aktuální stav školy

Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola Dolní Bousov (dále škola) je zřízena Městem Dolní Bousov. Tato inspekční činnost sledovala dvě ze čtyř součástí – základní školu (dále též ZŠ) a mateřskou školu (dále MŠ). Dále subjekt zahrnuje školní družinu a školní jídelnu. V současné době je podána žádost o úpravu zařazení do školského rejstříku ve věci vyjmutí školní jídelny – vyvařovny.

Poslední inspekce v MŠ proběhla v r. 2002 a v ZŠ v r. 2001 a 2007 (omezený rozsah – tematická zjišťování). MŠ je tedy poprvé hodnocena pod vedením ředitele celého subjektu, dalšími změnami jsou v MŠ naplňování školního vzdělávacího programu (dále ŠVP), budova MŠ byla doplněna přístavbou pavilonu a tím zvýšena kapacita (3 třídy s 84 dětmi). Základní školu stavební úpravy čekají v nejbližší budoucnosti (projektově připravena a finančně zajištěna je celková rekonstrukce budovy a její zateplení).

V termínu inspekce docházelo do tří věkově smíšených tříd MŠ 82 dětí ve věku od dvou a půl do sedmi let. Z tohoto počtu navštěvovaly dvě děti MŠ pouze čtyři hodiny denně a 29 dětí poslední rok před předpokládaným zahájením povinné školní docházky. Počet žáků úplné ZŠ se postupně snižoval na stávajících 259 žáků v 11 třídách. 45 žáků má speciální vzdělávací potřeby (dále SVP) nejčastěji vývojové poruchy učení, ale jsou zde i žáci s jazykovou bariérou (cizinci). 21 žáků je vzděláváno podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP). Specifikem školy je široký regionální dosah - žáci z 15 obcí - obtíže v organizaci školy v důsledku dopravní obslužnosti.

Vzdělávací záměry ŠVP MŠ kladou důraz zejména na rozvoj samostatnosti, zdravého sebevědomí a uspokojování zvědavosti dětí při využívání možností okolní přírody. ZŠ ve svém ŠVP deklaruje zaměření na komunikaci, kooperaci a práci s informacemi.

Hodnocení předpokladů školy podle požadavků školského zákona

Veškeré informace o podmínkách přijímání dětí a žáků a vzdělávací nabídce jsou běžnými formami předávány veřejnosti. Výjimku tvoří až v průběhu inspekce zveřejněný ŠVP pro základní vzdělávání (do té doby porušen § 5 odst. 3 školského zákona). Bezbariérové prostory jedné třídy MŠ jsou příležitostí pro případné přijetí dítěte s tělesným postižením, v budově ZŠ jsou úpravy v tomto ohledu součástí připravované rekonstrukce (výtah). Ve škole je prostřednictvím dobré úrovně poradenských činností a spolupráce s příslušnými orgány (pediatr, logoped, odborná poradenská zařízení...) pravidelně prováděna pedagogická diagnostika. IVP jsou zpracovány dle školské legislativy, ve sledovaném průběhu vzdělávání a ve výsledcích zjistila ČŠI dílčí rizika. Jsou jimi zejména malá diferenciací (převažující frontální přístupy), stále převažující verbální prezentace (zjištění již v r. 2001) a vyšší podíl žáků se SVP mezi prospěchově neúspěšnými. Omezením některých zásad vzdělávání (§ 2 odst. 1 školského zákona) je skutečnost, že individualizované nápravy vývojových poruch učení jsou školou prováděny za úplatu – tedy selektivně. Škola realizuje preventivní opatření a aktivity zaměřené na omezení rizikového chování – průměrný MPP (minimální preventivní program), aktivně pokračuje v již ukončeném mezinárodním projektu CHIPS (program vrstevnické podpory). Bohatá je zájmová činnost organizovaná školou. Ředitel řešil stížnost žáků na metody výuky cizího jazyka a ve spolupráci s Policií ČR případ kyberšikany. ***V oblasti rovného přístupu ke vzdělávání zjistila ČŠI odstranitelná rizika.***

Řízení školy je vymezeno systémem vnitřních organizačních a personálních předpisů. ŠVP MŠ je v souladu se zásadami a požadavky příslušného rámcového vzdělávacího programu (RVP). Vyjadřuje osobitost MŠ, vzdělávací obsah je propojen s tradicemi obce a napomáhá funkčnímu plánování na úrovni tříd. Vedoucí učitelka, bývalá ředitelka MŠ,

prokázala dostatečnou schopnost orientovat se v problematice řízení oblastí, za které zodpovídá. Přes provedenou srovnávací analýzu a poskytnutou zpětnou vazbu škole (ČŠI v listopadu 2009) ani stávající stav ŠVP pro základní vzdělávání „*Učíme se pro život*“ není v souladu s příslušným RVP (porušení § 5 odst. 1 školského zákona). Nedostatky jsou zejména v oblastech: zabezpečení výuky žáků se zdravotním znevýhodněním, učebním plánem pro druhý stupeň, poznámkách k učebnímu plánu, učebních osnovách, pravidlech pro hodnocení žáků a ve vlastním hodnocení školy. Závažné chyby byly zjištěny i v obsahu jednotlivých částí a formálních náležitostech ŠVP. Chybí tak např. pravidla pro zařazování žáků (ukládá § 1 odst. 7 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání... - dále jen v. č. 48); obsahuje odkazy na jiný ŠVP; byl průběžně upravován bez náležité administrace, takže existují části, podle kterých již výuka neprobíhá (porušení § 3 odst. 3 školského zákona) aj. Vedením provedená opatření po zjištěních ČŠI nebyla v oblasti kvality ŠVP účinná. Jednání pedagogické rady MŠ a ZŠ probíhají odděleně, v MŠ bez účasti ředitele školy. Zápisy z jednání pedagogické rady v MŠ dokladují funkčnost tohoto poradního orgánu, nedostatky v některých vnitřních procesech a dokumentaci v ZŠ ukazují na formální prvky v činnosti tohoto poradního orgánu. Významným pozitivem zjištěným ve všech sledovaných aktivitách bylo pozitivní klima, tedy i vhodné podmínky pro realizaci ŠVP.

Pozitivem je i skutečnost, že i na základě provedeného vlastního hodnocení školy v roce 2007 (součástí dotazníková šetření a SWOT analýza) a vyhodnocení stávajících podmínek škola zpracovala projekt pro využití prostředků z evropských sociálních fondů, jímž hodlá řešit aktuální problémy školy (zabezpečit vyšší individualizaci výuky, zlepšit jazykové vybavení žáků i učitelů a pomoci doplnit materiální vybavení např. třemi dosud chybějícími interaktivními tabulemi aj.). Zjištění ČŠI dotvrzují správnost zaměření projektu. Dílčím nedostatkem v porovnání se stavem z r. 2001 je stále spíše obecné vymezení koncepčních záměrů. Například v r. 2001 zjištěné problémy v porušování hygienických pravidel – krácení přestávek nezahrnuto opět k řešení – stav trvá. Personální stav ve škole umožňuje s dílčími riziky realizaci obou ŠVP. Dvěma nekvalifikovaným učitelkám MŠ s praxí do tří let je poskytováno účinné metodické vedení. Ředitel zohledňuje v systému odměňování pracovníků hodnocení zpracovávaná vedoucí učitelkou dle stanovených kritérií. Rozvržení přímé vyučovací činnosti, které umožňuje souběžné působení učitelek vytváří příležitosti k uspokojování individuálních potřeb dětí na průměrné úrovni. Pedagogické pracovnice MŠ se plánovitě zúčastňovaly akreditovaných vzdělávacích akcí do konce předchozího školního roku. Ředitel tuto formu dalšího vzdělávání pozastavil do konce roku 2010 z důvodu omezení finančních výdajů. Pro ZŠ je zpracován reálný plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Současné personální obsazení školy umožňuje realizaci ŠVP s dílčími riziky (chybí učitelé s odborným zaměřením pro několik předmětů), nedostatkem je zejména nedostatečné proškolení koordinátora tvorby ŠVP. Zpracovaná koncepce školy nezahrnuje personální oblast a tak nepříznivá věková struktura je výrazným rizikem pro další vývoj. Výroční zprávy mají předepsanou strukturu, v poslední z nich (za školní rok 2009/2010) je nepravdivý údaj o zjištěních ČŠI ve věci souladu ŠVP s RVP. V realizovaném kontrolním systému se opakují nedostatky konstatované již v r. 2001. ***Úroveň řízení odpovídá typu školy, operativní zásahy v průběhu inspekce odstranily některé nedostatky. V úrovni zpracování obou ŠVP jsou rozdíly – ŠVP pro základní školu vyžaduje větší množství úprav a oprav. Personální podmínky jsou průměrné.***

Kapacita MŠ byla v průměru využita na 98 % a kapacita ZŠ v průměru na 61 %. Vybavení MŠ dosahuje požadované úrovně, výjimkou je v tomto ohledu neuskutečněné internetové připojení. Vybavení ZŠ didaktickou a počítačovou technikou je průměrné, pozitivem je využívání možnost přístupu žáků do specializované počítačové pracovny. Negativem

skutečnost, že např. pro matematiku na druhém stupni není tato technika využita. Příležitostí ke zlepšení je jen někdy využívaná možnost seřízení žakovského nábytku potřebám žáků.

Škola dobře pracuje v oblasti prevence úrazů, dokladem je jejich nízký počet. Ve vedené dokumentaci – knize úrazů byly do termínu inspekce neúplné záznamy (porušení § 1 odst. 2 písm. e vyhlášky č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů...). Bezpečnostním rizikem byl v průběhu inspekce stav, kdy školní budova ZŠ (včetně šaten) byla přístupná – neuzamčená. Drobné bezpečnostní závady (stav podlahové krytiny v ZŠ, chodníku před MŠ) budou dle sdělení ředitele školy řešeny v souvislosti s uvedenými rekonstrukcemi.

Sledovaným obdobím pro ekonomickou oblast byly roky 2008, 2009 a 2010. Škola disponovala finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu, od zřizovatele a z jiných zdrojů. Objem finančních prostředků ze státního rozpočtu se vyvíjel v závislosti na výkonech školy. Počet dětí v MŠ byl stabilní a počet žáků v ZŠ se snižoval. Podíl státního rozpočtu na celkových neinvestičních výdajích v roce 2008 a 2009 tvořil v průměru 76 %. V roce 2009 se objem finančních prostředků ze státního rozpočtu meziročně zvýšil o 9 % a v roce 2010 se snížil o 1,5 %. Počet výkonů na jednoho pedagogického pracovníka činil v průměru 15,26 dětí v MŠ a 16,04 žáků v ZŠ. Ve sledovaném období bylo ze státního rozpočtu jako všem školám přiděleno šest dotací v rámci rozvojových programů MŠMT. Škola tyto prostředky účelově využila. Významným investičním počinem zřizovatele byl nákup kvalitního dětského a žakovského nábytku. Zřizovatel i škola samotná využívají evropské fondy pro zlepšení podmínek pro naplňování kurikulární reformy a uskutečňování obou ŠVP. Manažerské dovednosti vedoucí učitelky v MŠ se projevily i v získání sponzorských prostředků pro vybavení školní zahrady herními prvky. ***Materiální podmínky jsou průměrné, v oblasti bezpečnosti jsou odstranitelná rizika. Finanční prostředky byly čerpány v souladu se schváleným rozpočtem a potřebami školy. Ekonomické a materiální vybavení školy umožňuje naplňování záměrů ŠVP, pozitivní jsou tendence (využívání evropských fondů).***

Organizace vzdělávání v MŠ probíhá na standardní úrovni. ZŠ naplňuje učební plány, poskytuje žákům možnost volby vzdělávací cesty prostřednictvím poměrně široké škály volitelných předmětů a zájmové činnosti. Disponibilní hodiny jsou využity v oblastech zaměřených ŠVP. Případy vysokých počtů žáků v některých třídách jsou řešeny tzv. „půlenými hodinami“ některých předmětů. V organizaci výuky v ZŠ nebyl od roku 2001 odstraněn problém s nedodržováním předepsané délky přestávek – na obou stupních školy tak jedna přestávka trvá pouze 5 minut, přestávka na oběd pro žáky druhého stupně je pouze 45 minut (porušení § 1 odst. 5 v. č. 48). Porušena je rovněž školská legislativa (§ 26 odst. 2 školského zákona) ve stanovení celkového počtu hodin v sedmém ročníku – učební plán i rozvrh hodin uvádějí pro tento školní rok 31 hodin – překročení maximálního počtu hodin v daném ročníku. Ve vnitřních povinných dokumentech zjistila ČŠI větší množství nedostatků, některé z nich odstranil ředitel školy v průběhu inspekce. V řádu ZŠ (školský zákon uvádí „školní řád“) a jeho příloze „Pravidla hodnocení žáků“ nebyly provedeny aktualizace ve smyslu novelizace školského zákona – neuveden tak stupeň celkového hodnocení „nehodnocen“ (dle § 15 odst. 6 písm. d v. č. 48), nesprávně je stanoven postup v případě nesouhlasu zákonného zástupce s klasifikací (§ 52 odst. 4 školského zákona). Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka dle § 14 odst. 1 písm. e v. č. 48 a zavedené průběžné hodnocení mezistupni, bodovým systémem aj. nebyly jednoznačné (§ 14 odst. 2 písm. a v. č. 48). Tato pravidla obsahovala též další obsahové a formální nedostatky.

MŠ iniciuje společné akce se zákonnými zástupci dětí, které využívá k prohloubení vzájemné důvěry a spolupráce. Formy této součinnosti významně přispívají k obohacení

vzdělávacího obsahu ŠVP i zkvalitňování věcných podmínek vzdělávání. Úzká a účinná spolupráce se ZŠ vyplývá z právního postavení obou typů škol. Formální i neformální setkání pedagogů a dětí pomáhají snadněji se zadaptovat v novém prostředí a poskytují MŠ zpětnou vazbu o jejich úspěšnosti po zahájení povinné školní docházky. Spolupráce školy se zřizovatelem je na dobré úrovni, vzájemná komunikace školy a podstatného okolí je podpořena bohatými www stránkami školy (uvádějí výčet aktivit školy v mnoha oblastech). Zde zveřejněné informace však do termínu inspekce obsahovaly i konkrétní individuální výsledky žáků v provedeném testování (kolize se zákonem o ochraně osobních údajů). Na podnět ČŠI byly tyto odstraněny. ***V organizaci vzdělávání jsou rizika odstranitelná v dané lhůtě. Uplatňované formy partnerství pomáhají naplňovat cíle ŠVP na požadované úrovni.***

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Starší děti v MŠ dodržují pravidla společného soužití, mladším je pomáhají učitelky pochopit svým vstřícným přístupem i s využitím názorných piktogramů. Uspořádání dne vytváří vhodné podmínky k důslednému vytváření hygienických, sebeobslužných a zdvořilostních návyků. Metody i formy výuky jsou přizpůsobovány aktuální situaci ve třídě, zohledňují potřeby a zájem dětí. Proces rozvoje funkčních gramotností se vyznačuje přiměřeností, názorností i posloupností. Zjištěné dílčí nedostatky, například nedostatečná diferenciací požadavků vzhledem k možnostem jednotlivců, vyplývají z krátké odborné praxe a částečně i z absence odborné kvalifikace učitelek v jedné ze tříd.

V ZŠ je rozvoj osobnosti žáků podporován množstvím kulturních, ekologických, sportovních a dalších aktivit. Zde jsou konkrétně naplňována průřezová témata ze ŠVP.

V oblasti čtenářské gramotnosti prokázali žáci ve sledované výuce většinou odpovídající znalosti a dovednosti, komunikovali na úrovni, která odpovídala jejich věku. Nebyly efektivně používány technické prostředky. Na prvním stupni převažovalo účinné frontální a kooperativní vyučování. Výuka na druhém stupni se převážně opírala o řízený rozhovor učitel – žák, frontální přístupy omezovaly další možnosti rozvoje mluvního projevu žáků. Málo uplatňována byla práce žáků s dalšími informačními zdroji (encyklopedie, slovníky apod.), vytváření příležitostí k vyhledávání informací, porovnávání zdrojů a vyhodnocování získaných informací. Matematická gramotnost je ve škole rozvíjena spíše intuitivně zkušenými učitelkami, systematické zaměření na danou oblast není ve výuce zřetelné. Pozitivními zjištěními jsou: převládající pozitivní a pracovní atmosféra, systematické prvky ve výuce (numerika, pamětné rozcvičky, sešity...).

Jako rizika škola vyhodnotila „neúspěch, problémy při zavádění ŠVP, vina školy, špatně zpracováno, odchody žáků“, dále „učitelé, neochota přizpůsobit se, změnit frontální styl výuky, finanční ohodnocení“. S těmito jevy vedení školy pracovalo, apely a přijímaná opatření jsou však účinné jen výběrově (u části učitelů). Školou pozitivně přijímaná menší závislost na centrálním řízení je v dílčím rozporu s dalšími školou uváděnými riziky. Z forem vzdělávání i nadále převládá frontální přístup omezující aktivní prvky učení. Ty byly uplatňovány v menší části sledované výuky. ***Podpora rozvoje osobnosti dětí žáků i funkčních gramotností probíhá na průměrné úrovni.***

Vypovídající hodnota záznamů o učebních pokrocích jednotlivců v MŠ se v jednotlivých třídách liší. Škola proto postupně sjednocuje a zkvalitňuje systém vedení dokumentace o průběžném sledování a vyhodnocování individuálního rozvoje každého dítěte. Systémový přístup k hodnocení integrovaných bloků poskytuje jasné a srozumitelné informace o individuálních i skupinových vzdělávacích výsledcích. Umožňuje účinné hodnocení úrovně výstupů vymezených v RVP PV. Příležitosti k posouzení úspěšnosti dětí po přechodu do ZŠ a mezi jednotlivými stupni školy využívá spíše nahodile. Z pohledu

úspěšnosti žáků je přechod z pátého do šestého ročníku velkým rizikem. Zatímco na prvním stupni jsou neúspěšnými žáky (výrazné zhoršení prospěch či klasifikace dostatečnou a nedostatečnou) spíše jedinci, na druhém stupni to je třetina až polovina žáků. Obdobná zjištění jsou i u žáků se SVP, většina z nich se na druhém stupni řadí mezi neúspěšné. Vlastní srovnávací prověrky či testování vedení školy neprovádí, podobně chybí srovnání s jinými školami regionu apod. Vnější evaluaci škola využívá v malé četnosti a s menší vazbou na naplňování klíčových kompetencí stanovených ŠVP. Analytická činnost v úrovni výsledků vzdělávání a práce s žáky s riziky neúspěšnosti dosud netvoří systém. Ve vybraných předmětech kurikula dosáhla škola celkově průměrných výsledků (s odchylkami na obě strany). **V úrovni sledování, vyhodnocování a účinnosti případných přijímaných opatření v oblasti individuálních, skupinových a celkových výsledků vzdělávání jsou odstranitelná rizika.**

Závěry, celkové hodnocení školy

- **Škola poskytuje vzdělávání v souladu se zřizovací listinou a údaji v rejstříku škol a školských zařízení, formální úprava dokumentace je ve stadiu podání žádosti o úpravu,**
- **činnost školy (včetně koncepčních záměrů) odpovídá dlouhodobým záměrům státu i kraje v oblasti školství, materiální podmínky jsou průměrné s tendencí plnit podmínku trvale udržitelného rozvoje, společně s aktivními přístupy v získávání prostředků z dalších zdrojů umožňují realizovat oba ŠVP,**
- **ŠVP pro MŠ je v souladu s příslušným rámcovým programem, ŠVP pro ZŠ nenaplnuje požadavek školského zákona (soulad s RVP), vyžaduje řadu formálních i věcných oprav a úprav – rizika odstranitelná v dané lhůtě,**
- **také v oblasti organizování a řízení školy zjistila ČŠI větší množství nedostatků (některé byly odstraňovány operativním přístupem již v průběhu inspekce),**
- **některá zjištění (kvalita ŠVP, kontrolní systém, úroveň záznamů z jednání pedagogické rady, krácení přestávek, zveřejnění osobních údajů, převládající formy vzdělávání...) se opakují z předchozí inspekční činnosti,**
- **významným pozitivem je převládající pozitivní atmosféra vzdělávání.**

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 15 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Oznámení zašlete na adresu ČŠI, Karlovo nám. 44, 281 01 Kolín.

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb. ve lhůtě do 60 dnů požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu ČŠI, Karlovo nám. 44, 281 01 Kolín.

použitá hodnotící škála

nadprůměrné hodnocení	průměrné hodnocení	podprůměrné hodnocení	krizový stav
příklad dobré praxe	požadovaný stav, vyskytují se pouze méně významná rizika, která lze odstranit v průběhu šetření na místě	vyskytují se rizika, která lze odstranit v dané lhůtě; neohrožují bezpečnost a zdraví žáků	závažná rizika, škola neplní základní úkoly podle školského zákona, stav ohrožuje zdraví a bezpečnost žáků

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI, Karlovo nám. 44, 281 01 Kolín.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně dne 25. 10. 2010

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektorKumstýř v. r.....

Mgr. Zdeňka Drahokoupilová, školní inspektorkaDrahokoupilová v. r.....

Mgr. Hana Hušková, školní inspektorkaHušková v. r.....

Mgr. Dana Kočárková, školní inspektorkaKočárková v. r.....

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovniceNulíčková v. r.....

Mgr. Jaroslava Zemánková, školní inspektorkaZemánková v. r.....

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Dolním Bousově dne 12. 11. 2010

(razítko)

Mgr. Miloslav Ječný, ředitel školyJečný v. r.....

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

